

VERSLUMO UGDYMAS FORMUOJANT INTELEKTINGĄ KAPITALĄ

LINA KAIRIŪKŠTIENĖ

Vilniaus Mikalojaus Daukšos vidurinė mokykla
Pradinio ugdymo ir ekonomikos vyr. mokytoja

Anotacija

Pranešime analizuojama verslumo ugdymo reikmė formuojant intelektinį kapitalą. Atskleidžiamos kliūtys, trukdančios efektyviai ugdyti verslumą.

Siekiant Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos verslumo ugdymą reglamentuojančių dokumentų keliamų tikslų, būtina tobulinti verslumo ugdymą Lietuvos švietimo sistemoje. Baigiantis bendrojo lavinimo mokyklą moksleivis turėtų žinoti, kokių jo asmeninių savybių reikia ir kaip jas sėkmingai ugdyti, kad galėtų pasinaudoti rinkos ekonomikos teikiamomis galimybėmis.

Pateikiami tinkamiausi metodai verslumo ugdymui, atlikto tyrimo rezultatai.

Verlumo ugdymo reikmė formuojant intelektinį kapitalą

- Verlumo ugdymas yra viena iš sudedamųjų dalių formuojant intelektinį kapitalą.
- Formuojant intelektinį kapitalą aktualizuojasi ne vien specialiujų (specialybinių) žinių reikšmė, bet ir profesionalių praktinių mokėjimų ir gebėjimų reikmė, t.y. reikmė verlumo kompetencijos.

Zefyrų testas

- <http://www.youtube.com/watch?v=IHzXzIJ238E>

Kliūtys ugdant gabius mokinius

- Trūksta laiko ekonomikos ir verslumo pamokose pažinti ir ugdyti individualius mokinių gebėjimus, nes 9 ar 10 klasėje ekonomikos ir verslumo ugdymui skiriamos 35 valandos per mokslo metus.
- Verslumo integravimas į mokomuosius dalykus vyksta tik pavienių mokytojų iniciatyva.
- Didžioji pedagogų dalis nepakankamai pasirengusi ugdyti mokinių verslumą.
- Mokiniam trūksta atkaklumo ir užsispyrimo įgyvendinant idėjas.

Verzlumo mokymą paprastai sudaro šių asmeninių savybių ir įgūdžių tobulinimas:

- kūrybiškumo,
- idėjos ir intelekto galios,
- savęs pažinimo,
- planavimo,
- gebėjimo organizuoti veiklą,
- siekio užbaigti viską,
- rizikos suvokimo ir valdymo,
- lyderystės ir aktyvumo,
- nuolatinio tobulėjimo.

Gabių mokinių ugdymas

- Mokiniai dalyvauja įvairiose verslo ir rinkos ekonomikos varžybose ir konkursuose: VEMP čempionate, geriausios mokinių bendrovės konkurse, investuotojo konkurse, „Bankų konkurencijos“ varžybose, reklamos konkursuose, ekskursijose į verslo įmones.
- Mokiniai kuria užduotis, aktyviai dalyvauja pamokose, įvairiuose projektuose, padeda organizuoti verslumo savaitės renginius.

Projektas “Mokykla tavo ritmu”

- Kūrybinis darbas
„Padaryk pamoką geriau”

Ekonomikos „Alias”

Švyturio statybos

Liftas (minčių generavimas)

Monopolis - Daukšopolis

Naujausi Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos strateginiai dokumentai, pabrėžiantys verslumo svarbą

- Naujausiame ES veiksmų plane: Verslumas 2020 (2013) akcentuojamas verslumo ugdymas siekiant auginti naujas verslininkų kartas. Verslumo teorinis bei praktinis mokymas iki 2015 metų turėtų būti **įtrauktas į pradinio, pagrindinio, profesinio, aukštojo ir suaugusiųjų mokymo programas.**
- Valstybinėje švietimo 2013 - 2022 metų strategijoje (2012) siekiama paversti Lietuvos švietimą tvariu pagrindu veržliam ir savarankiškam žmogui, atsakingai kuriančiam savo, valstybės ir pasaulio ateitį ir visuose švietimo lygmenyse **sukurti kūrybiškumui, ieškojimui ir tobulėjimui atviras mokymosi programas.**

R. Jasinavičius (2013) pabrėžė, kad ugdant verslumą būtina mokyti mokinius:

- mąstyti;
- neapkrauti žiniomis, kurių negalės panaudoti;
- ugdyti finansinį intelektą;
- siūlo išmokyti mokinius naudoti tris Apribojimų teorijos (TOC) mąstymo proceso įrankius: ambicinio tikslo medį, loginę pasekmių šaką, išsklaidančio konflikto debesį;
- jaunimui privalu turėti savo ateities viziją, profesinės veiklos tikslus, planus ir priemones jiems įgyvendinti;
- švietimo sistema turėtų įgyvendinti išmintingo darbdavio ugdymo sistemą.

(Seminaro “Kur link juda pasaulis ir mes?” medžiaga)

Svarbu išsiugdyti unikalias kompetencijas

Nuolat kelti klausimus ir analizuoti

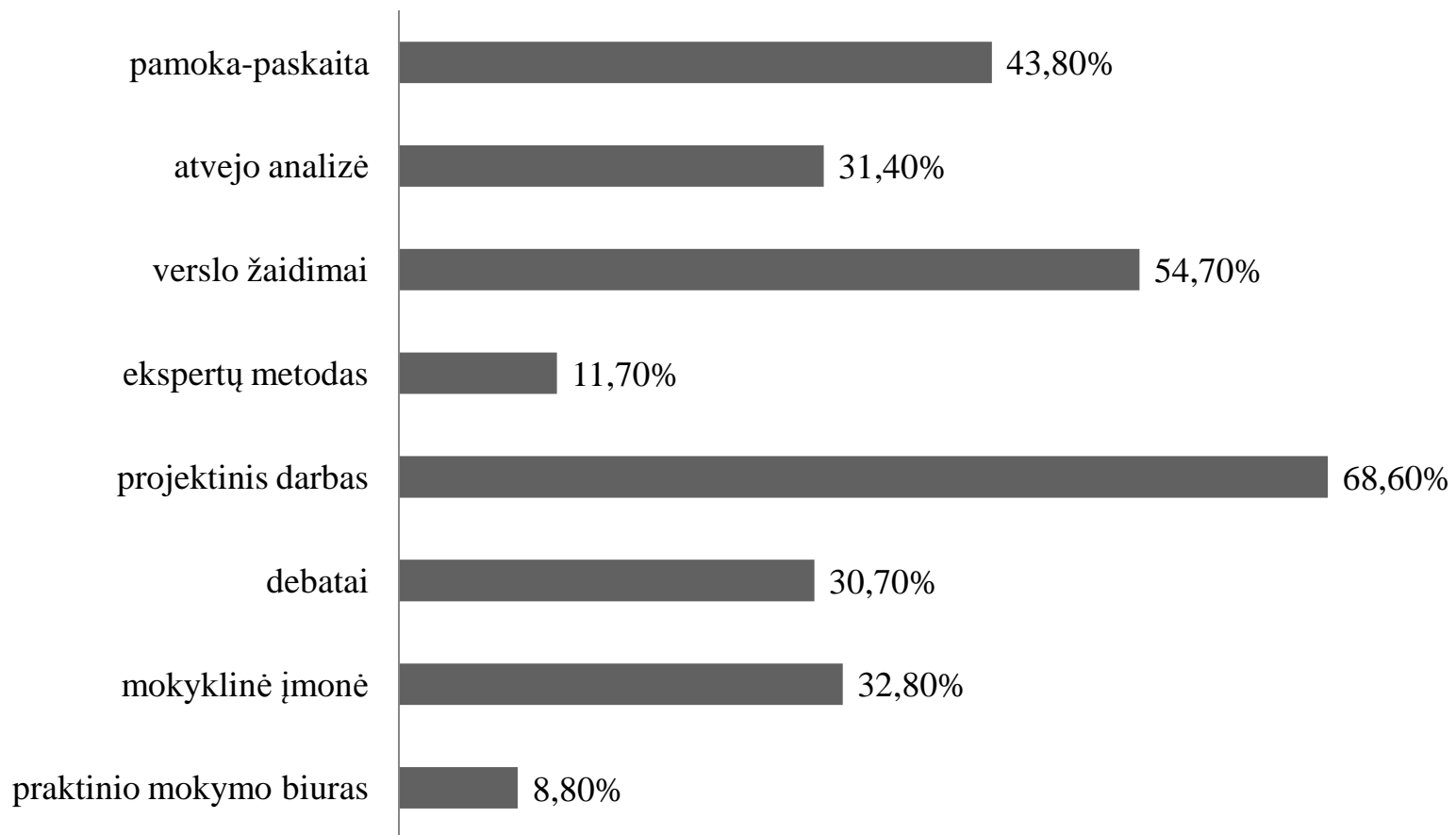
Aktyvūs mokymosi metodai, ugdantys verslumą

- Minčių lietus
- Atvejo analizė
- Diskusijos
- Verslo žaidimai
- Vaidmenų žaidimai
- Ekspertų metodas
- Projektinis darbas
- Debatai
- Mokyklinė įmonė
- Apribojimų teorijos (TOC) metodikų rinkinys
- Pristatymas (žodžiu ar raštu).
- Informacijos paieška
- Tyrimas
- Darbas grupėse

Atvejo analizė

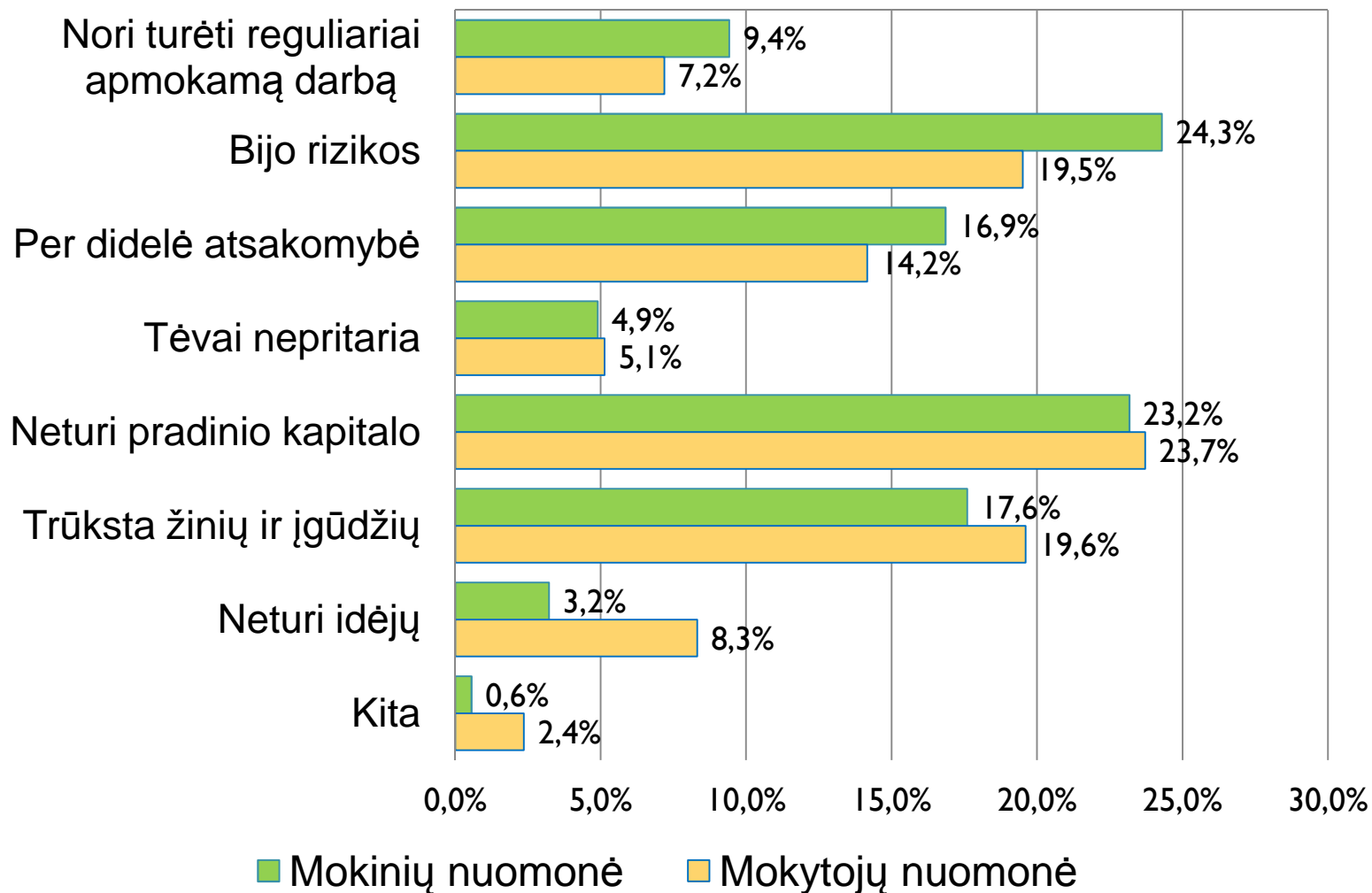
- **Verslo strategija: atvejo analizė (2012)** – šioje knygoje pateikiamos aktualios verslo atvejų situacijos, parodančios su kokiais iššūkiais susiduria Lietuvos ir žinomiausios pasaulio kompanijos. Mokytojai gali pajvairinti pamokas pateikdami žymių kompanijų verslo pavyzdžių.

Tinkamiausi metodai, mokytojų nuomone, verslumui ugdyti yra projektinis darbas bei verslo žaidimai

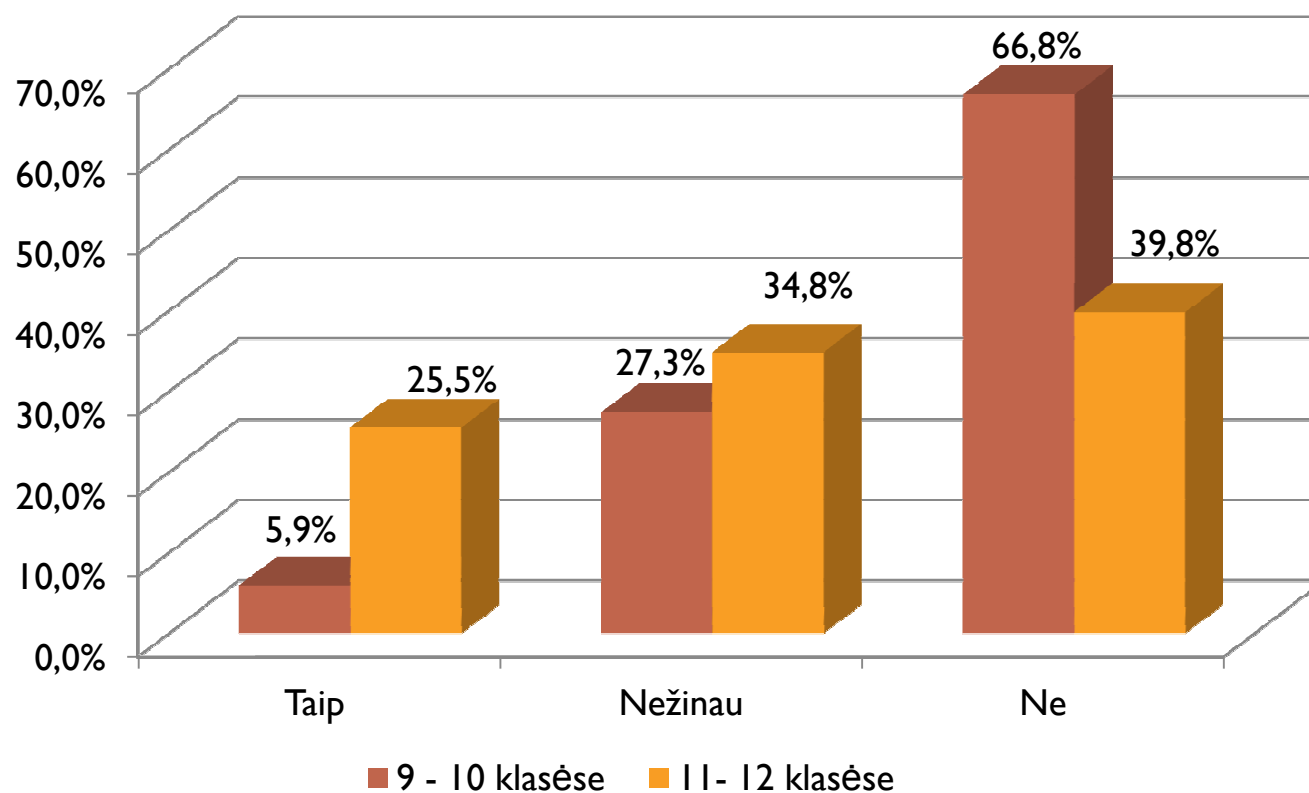
A. Jelagaitė, V. Lukoševičius, 2011, p. 91
(<http://www.biblioteka.vpu.lt>)

Priežastys, dėl kurių tik nedidelė dalis jaunimo kuria verslą

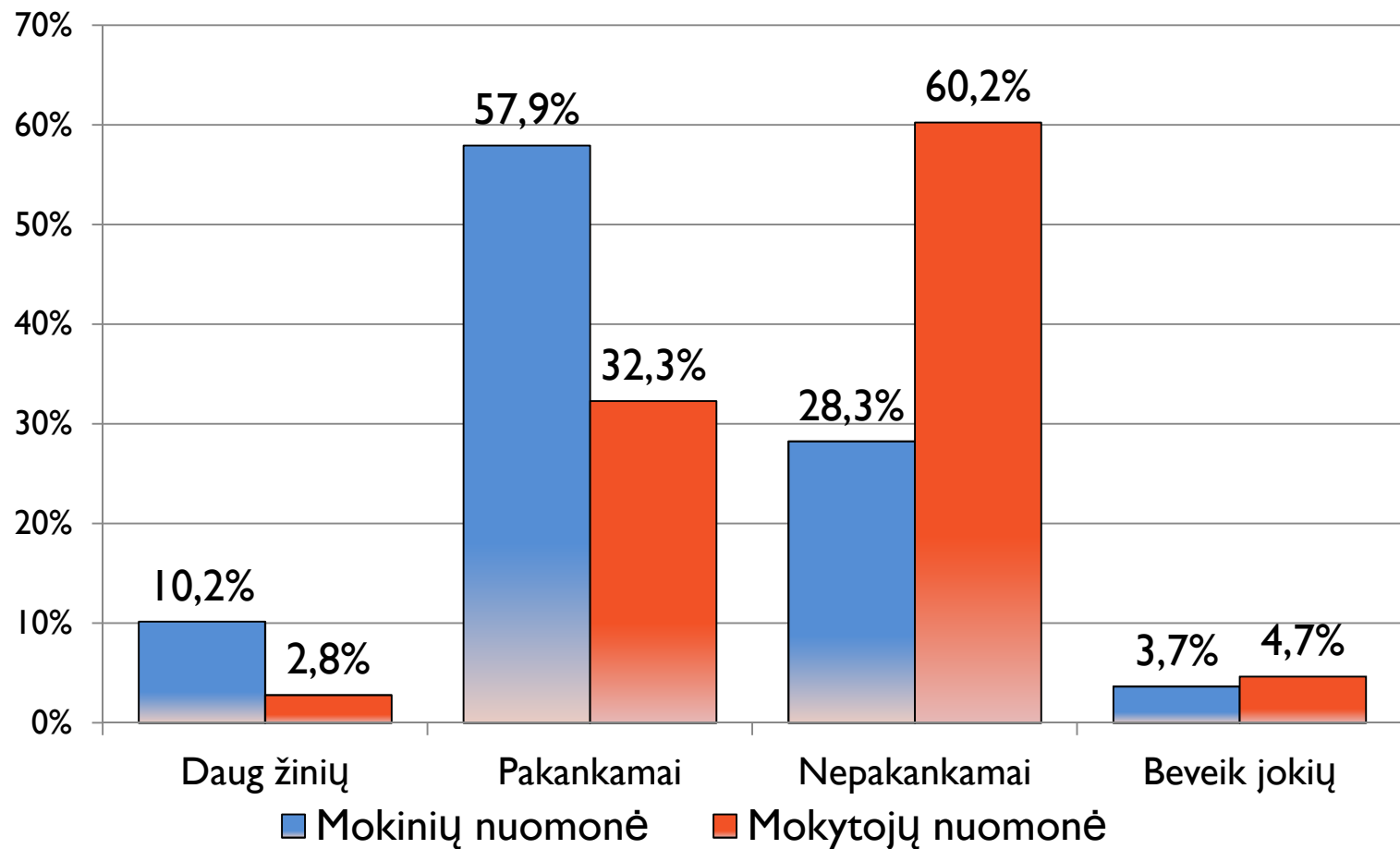
Mokiniamis neužtenka įgytų verslumo žinių ir įgūdžių savarankiškam gyvenimui

Ar pakanka mokiniams įgytų verslumo žinių ir įgūdžių savarankiškam gyvenimui?

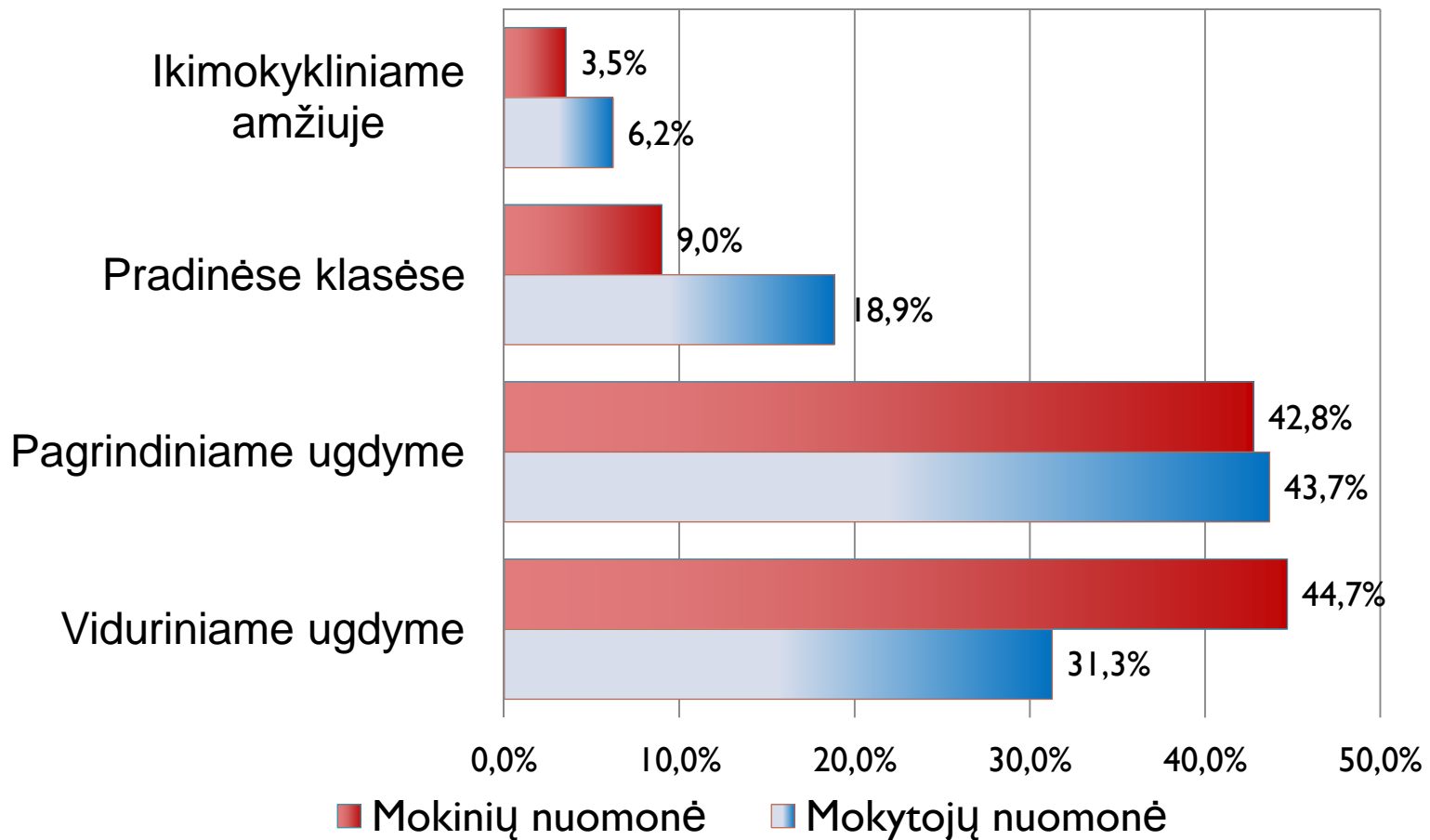
Mokiniai geriau vertina savo verslumo žinias negu mokytojai

Mokinių verslumo žinių vertinimas

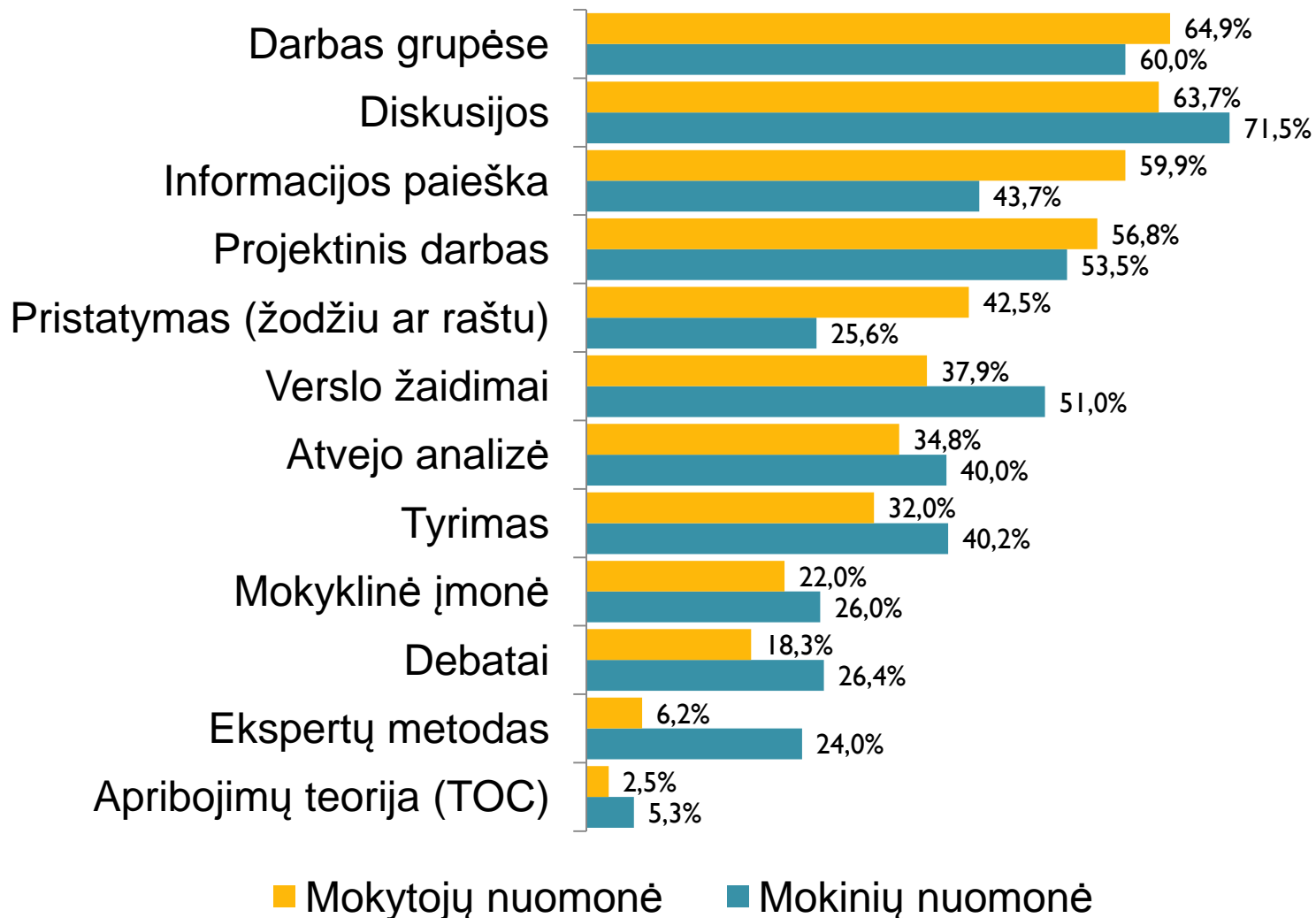

Ekonomikos ir verslumo ugdymas turėtų būti įvestas pagrindiniame ugdyme

Kaip manote, kurioje švietimo ugdymo pakopoje turėtų būti įvestas privalomas ekonomikos ir verslumo ugdymas?

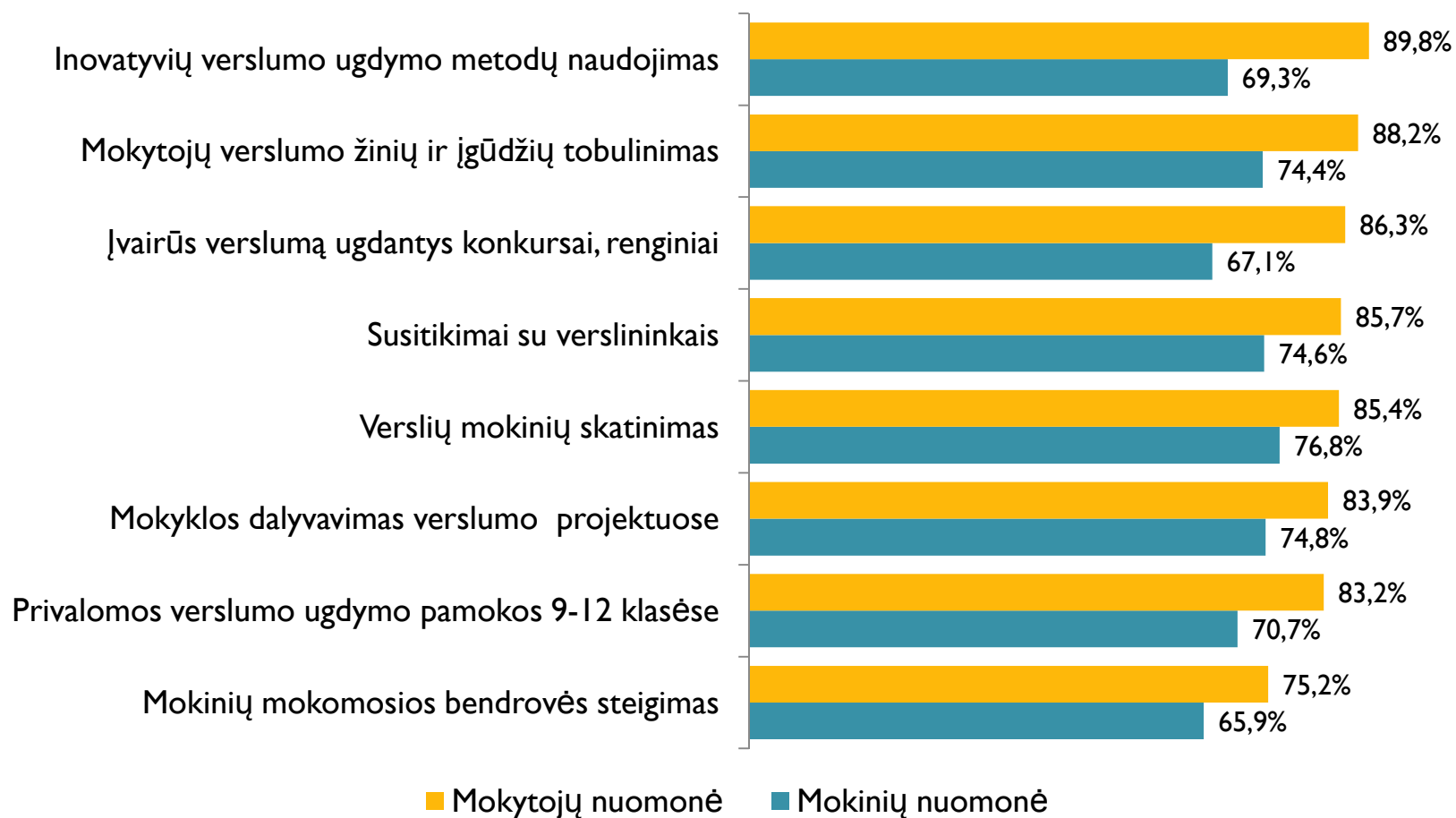

Dažniausiai mokytojai naudoja darbo grupėse metodą, kurį mokiniai įvardina kaip vieną tinkamiausių verslumo ugdymui.

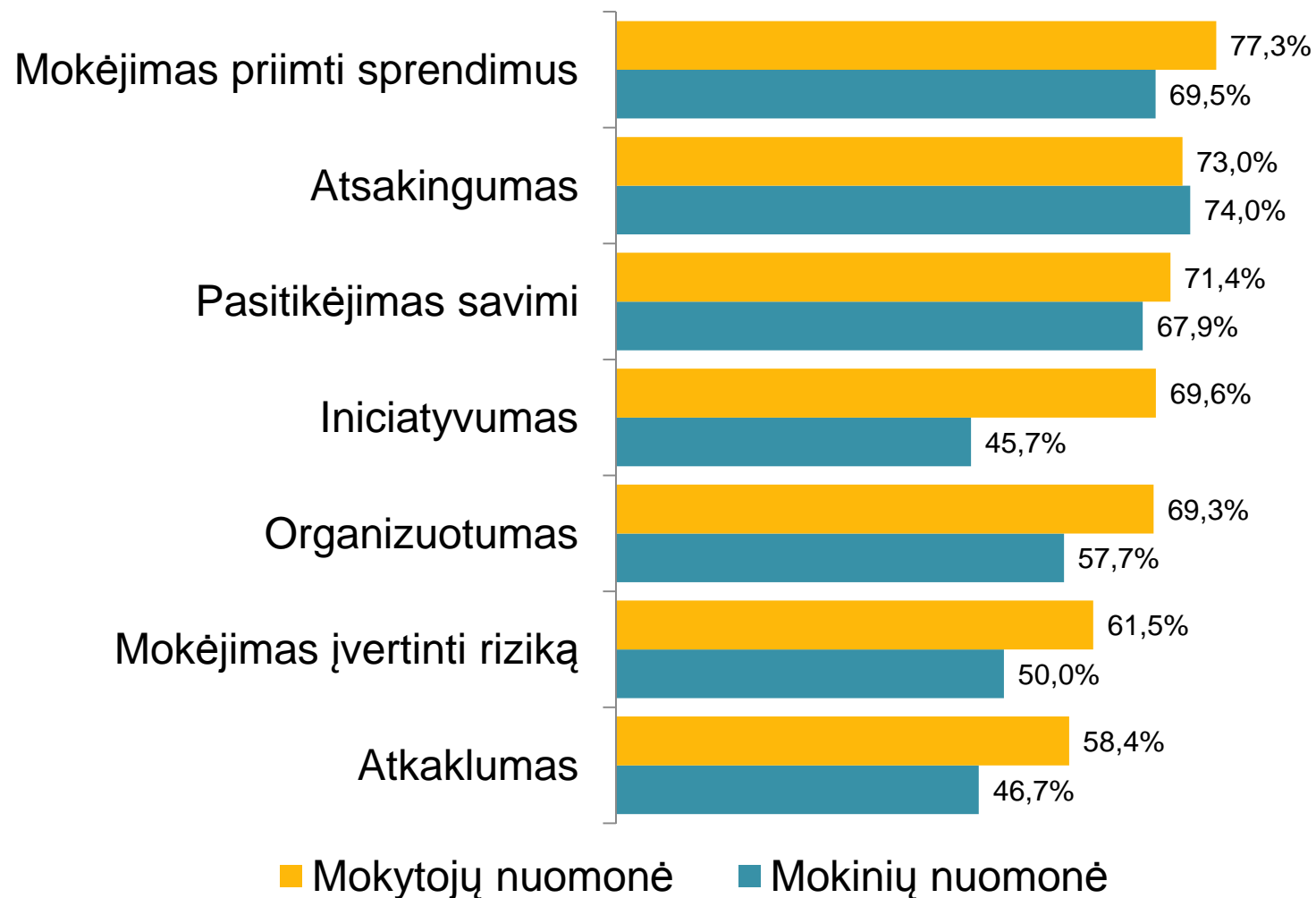

Mokytojai mano, kad efektyviausias verslumo skatinimo būdas - inovatyvių verslumo ugdymo metodų panaudojimas ugdymo procese, mokiniai - verslių mokinių skatinimas

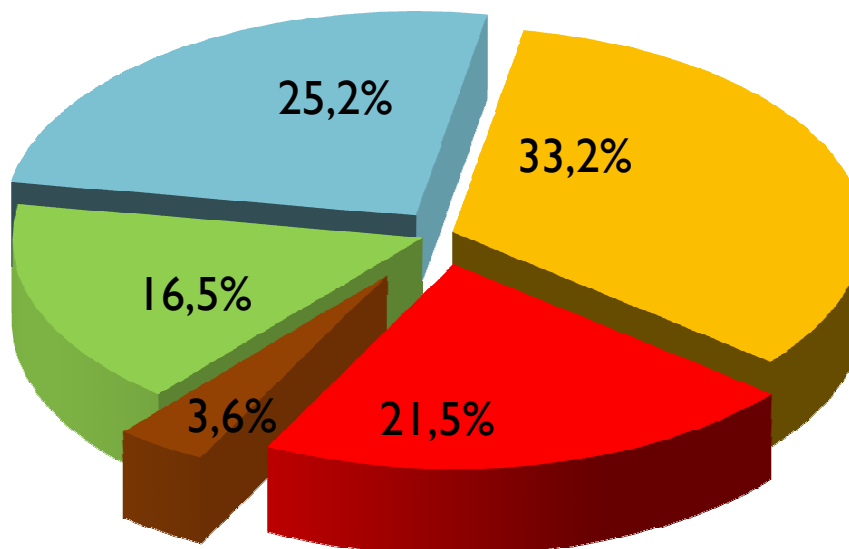

Savybės ir gebėjimai, būtini verslumui

Ver slumo integravimas priartina d estomą dalyką prie šiandieninio gyvenimo aktualijų

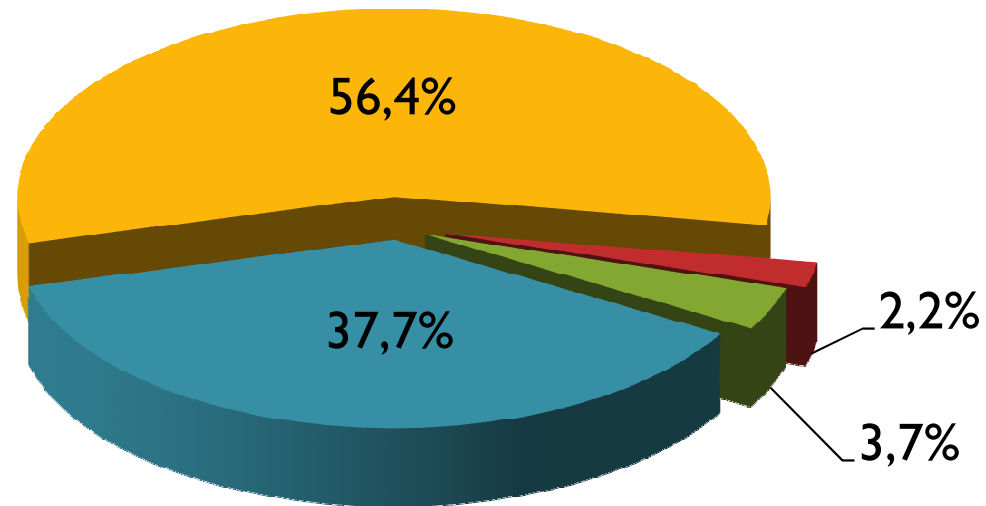
Kaip ver slumo integravimas įtakoja jūsų d estomą dalyką?

- Skatina atnaujinti dalyko turinį
- Skatina taikyti pamokose aktyvius mokymo metodus
- Priartina dalyko turinį prie šiandieninio gyvenimo aktualijų
- Iškyla poreikis mokytojo profesiniam tobulėjimui
- Neįtakoja

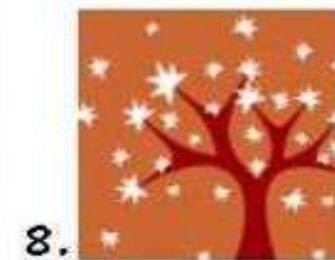
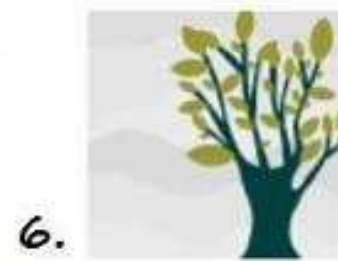
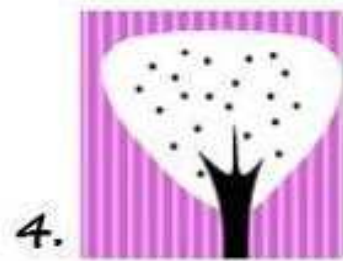
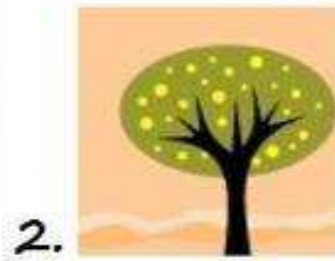
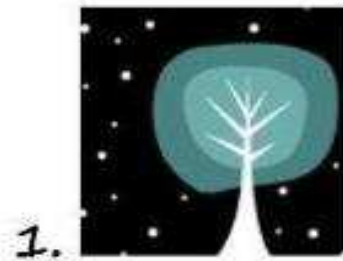
Mokytojai supranta, kad verslumo ugdymas atlieka svarbų vaidmenį šiuolaikinėje rinkos situacijoje.

Kaip manote, kokį vaidmenį atlieka mokinių verslumo ugdymas šiuolaikinėje rinkos situacijoje?

■ Labai svarbų   ■ Svarbų   ■ Jokio vaidmens   ■ Aš nežinau

Asmenybės testas

Išvados ir pasiūlymai

- Apibendrinant, galima teigti, kad verslumo ugdymas tampa vis svarbesniu visose švietimo sistemos grandyse, tačiau jam trūksta nuoseklumo.
- Verslumo ugdymas nuo ikimokyklinio amžiaus turėtų padėti įveikti baimę kurti verslą ateityje.
- Svarbu ugdymo procese naudoti darbo grupėse, diskusijų, projektinio darbo metodus, kurie padėtų mokiniams įgyti ar puoselėti versliam žmogui reikalingas savybes.
- Aktyvių mokymo metodų taikymas ugdymo procese padeda ugdyti asmenines savybes, tokias kaip atsakingumas, veržlumas, iniciatyvumas, komunikabilumas, reikalingas kurti verslui.
- Būtina formuoti pozityvią nuomonę apie verslą ir verslumą.
- Visuose švietimo lygmenyse sukurti kūrybiškumui, ieškojimui ir tobulėjimui atviras mokymosi programas.
- Verslumo ugdymo įvedimas aukštajame moksle visų specialybių studentams turėtų užtikrinti bazinius ekonomikos ir verslumo žinių pagrindus.
- Švietimo sistema turėtų įgyvendinti išmintingo darbdavio ugdymo sistemą.
- Verslumo skatinimas padeda kurti konkurencingą ir dinamišką pasaulyje žiniomis grindžiamą ekonomiką.

Talentingas ir viziją turintis žmogus
parodo kitiems šviesą ten, kur visas
pasaulis mato tik šešėlius.

(Robin Sharma, 2006)

Ačiū už dėmesį :)

